

pori
PORODIČNO ORIJENTISANE
RANE INTERVENCIJE

Kroz poteškoće je lakše zajedno

ВОДИЧ ЗА
ПОРОДИЦЕ

ДА ЛИ ЖЕЛИТЕ ПОДРШКУ КРОЗ ПРОГРАМ РАНИХ ИНТЕРВЕНЦИЈА

©UNICEF Srbija/2020/Vaš

Шта је рана интервенција?

Рана интервенција представља систем услуга за породице и децу најранијег узраста која имају развојна одступања, сметње или тешкоће. Осим деце код које је већ дијагностикована одређена сметња, рана интервенција је намењена и деци код које постоје ризик или повећана вероватноћа да ће се јавити одступања у развоју услед различитих биолошких или срединских фактора (превремено рођење, мала тежина на рођењу, потхрањеност, економска угроженост и сл.). Услуге ране интервенције су пре свега намењене деци од рођења до три године старости, јер је тада мозак најпријемчивији, а могу се пружати до шест година, тј. до поласка у основну школу.

Шта је породично оријентисана рана интервенција?

Породично оријентисана рана интервенција је специфична по томе што се подршка породици пружа у природном окружењу детета – приликом кућних посета стручњака из тима за рану интервенцију или приликом посете у вртићу (ако дете похађа вртић). Доказано је да дете најлакше и најбоље учи у окружењу у коме добија подршку и у коме се осећа сигурно када учи са онима којима највише верује. То су пре свега породични дом и вртић као вршњачко окружење. Током последњих неколико деценија научно праћење примене породично оријентисане подршке у развијеним и земљама у окружењу (Словенија, Португалија, Украјина, Грузија, Бугарска итд.) показало је високу ефикасност и делотворност овог вида ране интервенције. Код нас се рана интервенција остварује уз ослонац на већ постојеће системе и интегрише њихове услуге у јединствену мрежу подршке око детета и његове породице.

Шта породично оријентисана рана интервенција значи за породицу?

Рано препознавање деце која су у ризику да њихов развој одступи од типичног има суштински значај за благовремено пружање одговарајуће подршке. Уколико вас као родитеља нешто брине у вези са развојем или понашањем вашег детета у било ком смислу, о томе треба да обавестите изабраног педијатра и/или некога од сарадника развојног саветовалишта (дефектолога, психолога, логопеда), односно неког од чланова локалног тима за рану интервенцију.

Они ће вас замолити да попуните упитник „Узрасти и развој детета – УРД“, у коме ћете, у складу са својим искуствима, одговорати на једноставна питања везана за дете, за његов развој и понашање и његове вештине.

Упитник ће показати да ли развој вашег детета треба даље пратити, а од педијатра ћете добити и савете за додатну стимулацију развоја кроз препоручене игре и активности. Уколико дете испољава развојно кашњење у неким областима развоја, упутиће вас на тим за рану интервенцију како бисте добили даљу подршку у подстицању и праћењу развоја детета.

Зашто су породице тако важне?

„Породице најбоље познају своје дете и имају највећи утицај на његов развој. Подршка, искуства и могућности пружене у раном детињству значајно обликују дететов развој. Улога ране интервенције је да подели знања, информације и вештине са породицом како би породица даље пружала подршку развоју детета.”

ECIA (2018)

Ко пружа услуге у моделу породично оријентисане ране интервенције?

Тим за рану интервенцију чине посебно обучени професионалци (дефектолози, психолози, логопеди) из развојног саветовалишта, локалне предшколске установе и/или, по потреби, из центра за социјални рад.

Родитељи су пуноправни чланови тима за рану интервенцију и, у складу са тим, веома је важно да изнесу своје потребе, тешкоће и забринутости и да заједно са професионалцима постављају циљеве које ће се, уз заједнички рад и сарадњу, остварити кроз подршку током ране интервенције.

Примарни пружалац подршке је изабрани члан Тима за ране интервенције, који прати и подржава породицу у сваком кораку породично оријентисане ране интервенције.

Професионалци тима за рану интервенцију очекују од родитеља да отворено разговарају о чињеницама битним за планирање услуга подршке. Оваква комуникација ће помоћи при одређивању приоритета и жеља породице и детета у вези са даљом проценом и будућим услугама подршке.

Чланови тима подржавају и подстичу активну улогу родитеља и одвојиће довољно времена да саслушају шта вас брине, шта желите да се промени у квалитету живота породице и у односу на вас лично, да вас охрабре у остваривању тих циљева заједно са дететом/децом и другим члановима породице и ширег круга подршке (формалне и неформалне).

Шта је важно за породицу?

Професионалци тима за рану интервенцију ће пре свега неговати ваш узајамни однос. Поверење и међусобно разумевања професионалаца и родитеља су кључни за планирање услуга и подршке! То значи да су отворена комуникација и разговор о вашим жељама, циљевима и бригама неизоставни део интервенције. Информације које родитељи дају током састанка веома су значајне за читав процес подршке током ране интервенције.

Шта породица добија приликом укључивања у програм ране интервенције?

Приликом укључивања у програм ране интервенције:

- Састанак са породицом и дететом се увек заказује у време које највише одговара породици.
- Састанак се одвија на месту које породици највише одговара – код куће, у развојном саветовалишту или у вртићу.

На коју помоћ породица може да рачуна приликом израде и спровођења плана подршке?

- Примарни пружалац подршке, који је у име тима за рану интервенцију задужен за блиску сарадњу са породицом, редовно ће посећивати породицу.
- Посете ће се одвијати уживо или на даљину (преко телефона, компјутера), у зависности од могућности и потреба.
- Свака посета ће трајати 60 минута.
- Приликом сваке посете професионалац ће бити спреман да вам покаже и са вама провежба стратегије које свакодневно примењујете са дететом, као и да прати вас и дете у остваривању циљева који су заједнички постављени у плану.
- Подршка коју добијате може бити информативна, емотивна, материјална (олакшице, давања, помагала на која породица има право, ресурси у заједници, услуге и могућности које породици стоје на располагању).
- Ефикасност плана подршке ће се заједнички процењивати на сваких 6 месеци.

„Рана интервенција оснажује чланове породице да подрже учење и развој деце кроз свакодневне ситуације учења и дневне рутине.

Бебе и мала деца најбоље уче кроз свакодневна искуства и интеракције са познатим људима у познатим окружењима.

Све породице, уз потребну подршку, могу да подрже и унапреде учење и развој своје деце.”

Родитељи су најважнији за развој и благостање своје мале деце!

- „1. Родитељи успостављају посебну социјално-емоционалну везу са својом децом и њих нико други не може заменити. Родитељи имају најснажнији утицај на живот своје мале деце, чак и ако им је време које проводе са децом ограничено радним или другим обавезама.
2. Учење и развој деце представља континуирани процес који се може одвијати у свакој ситуацији у коју се деца активно укључују.
3. Јединствена способност родитеља да утичу на развој дечјег учења потиче из чињенице да ће они највероватније „бити ту” када су њихова деца спремна да уче.
4. Могућности које родитељи имају за интеракцију са децом и утицај који имају на развој своје деце далеко су већи од могућности и утицаја које би могли имати други професионалци или одрасли.”

Mahoney i MacDonald (2007)

ПОРОДИЦЕ СУ У СРЦУ
РАНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ.

@UNICEF_Srbija 2019 Pančić

Uz finansijsku podršku

 Austrian
Development
Cooperation

FONDACIJA ZA
OTVORENO DRUŠTVO
SRBIJA

BEOGRADSKI
PSIHOLOŠKI
CENTAR

**Кроз потешкоће је
лакше заједно.**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ
И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ,
БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА БРИГУ О ПОРОДИЦИ
И ДЕМОГРАФИЈУ